

Separatistično gibanje v Pfalci. Ko je bilo ogorčenje nemškega prebivalstva v krajih pod francosko zasedbeno oblastjo na višku, so se začeli razni temni in dobičkaželjni elementi zbirati okrog francoskih okupacijskih oblasti in s francosko pomočjo se je začelo gibanje za odcepitev od Nemčije in proglašanje »samostojnih« republik. Francija je iz tega takoj na veliko in široko iznesla vprašanje Pfalce. Na podlagi francoskih poročil se je to »vprašanje« res začelo jemati v pretres, dokler se ni spremenila smer angleške zunanje politike. Sedaj pa sporoča angleška vlada Franciji prav na kratko, da to vprašanje sploh ne

obstoja in da bo gibanje takoj prenehalo samo po sebi, čemu francoske oblasti odtegnejo podpore.

Ruska sovjetska vlada priznana od Anglije. Angleška delavska stranka je imela že v svojem volilnem programu priznanje Rusije in njene sovjetske vlade, mislilo se je pa, da se bo moral Macdonald ravnati po onem delu angleških pridobitvenih krogov, ki zahteva od Rusije gotova plačila za priznanje. Naenkrat se je pa tudi del angleških konservativcev izjavil za brezpogojno priznanje Rusije in »The Observer« je že koncem prošlega meseca pisal: »Glavni cilj Britanije je, da se likvidirajo vsa poveljna sporna vprašanja in da se Evropi zagotovi resnični mir. To pa ni mogoče v pohabljeni Evropi, kateri manjka enega najvažnejših udov — Rusija. Torej je treba Rusijo priznati kot enakopraven faktor Evrope brez vsakih rezerv. Kar se tiče dolgov Rusije, jih bo Rusija plačala, če in kadar jih bo mogla. Kaj pomaga, če jih obljubi plačati na papirju? Kakšno korist bo imela Anglija od tega? Ali je to pametna politika, če se vsled začasne nesposobnosti Rusije, da vplača svoje dolge, odročimo možnosti pripomoči k njeni gospodarski obnovitvi s tem, da je ne priznamo? Pomagajmo ji prej na noge, potem bomo se le govorili o obveznostih iz prešlih časov! Anglija ne sme ponoviti napake, ki jo dela Poincaré napram Nemčiji. Sicer pa priznanje Rusije namah razreši problem brezposelnosti angleškega delavskega. — In Macdonald je res na mah rešil rusko vprašanje in njegova vlada je dne 1. t. m. de iure priznala rusko sovjetsko vlado. — Na vsruskem kongresu, ki se je dovršil pred 14 dnevi, je dejal sovjetski komisar Kamenjev: »Osnovna črta sedanjega položaja je bankerot verzajskega mira. Sovjetska vlada zasleduje politiko, da se k obnovi Evrope pritegne tudi 140 milijonov v sovjetskih republikah živečih ljudi. Ta politika je dosegla doslej ta uspeh, da ugled sovjetske vlade raste. Anglija bo v kratkem poslala v Rusijo posebno komisijo in sovjetska Rusija bo z Macdonaldovo vlado sklenila dogovor, da se oboroževanje omeji. Kar se tiče Francije in pogodb z njenimi zavezniki, smatra sovjetska vlada, da so pogodbe od državo do države čisto dobre. Prijateljstvo z Nemčijo je ena izmed temeljnih točk sovjetske politike in ravnotako bo sovjetska vlada stala v prijateljskih stikih tudi z državami na vzhodu. Princip sovjetske vlade je: Prijateljstvo z narodi in mir med državami. Motijo pa se vsi oni, ki mislijo, da jih bo sovjetska vlada za priznanje de iure plačala.« — Anglija, ki je pod prejšnjimi vladami skozi šest let hoj kotirala Rusijo ter podpirala zarote proti njej, se je prva zavedla, kako velik vpliv bi imelo na razvoj svetovne politike priznanje Rusije brez vsakih predhodnih pogojev — in ko je sedaj to tudi storila, ne da bi koga vprašala za dovoljenje, ima zagotovilo, da ji bo morala slediti tudi ostala Evropa — in pa zadoščenja, da ima tako izraženo in ohranjeno prvenstvo v svetu.

Izmišljeni spori v vodstvu ruske države. Povodom prihoda angleške delavske stranke na vlado in pripravljenosti za priznanje Rusije od raznih držav so ruski caristi napeli vse sile, da premamijo svet z novimi lažmi o današnji Rusiji. Ruski režim so začeli slikati v popolnem razkroju, da bi raznim evropskim državnikom zamogli predočiti, da se ne izplača več iskati z njim stikov. Trockega, ki je bil poprej leta in leta razpizpit kot največji ekstremist, diktator in nasilnež, so kar čez noč napravili za zarotnika proti sovjeto v prid meščanske demokracije. Potem so poročali o njegovi aretaciji, pregnanstvu itd. Ko so se v tem že izčrpali, je pa umrl Ljening — in pozabljena je bila zarota Trockega, začelo se je na dolgo in široko razmotrivati o sporu med vodilnimi komisarji in o tekmi za Ljeningovo nasledstvo. Državo, ki je prestala in odbila strašno množino napadov in navalov od notranjih in zunanjih sovražnikov, so skušali naenkrat pokopati radi sporov, kdo bo naslednik Ljeninga. — Teh vesti je bilo končno tudi kraj. Sedaj so vse izmišljotine pobile točne vesti, da ostane Ljeningov program nedotaknjen in da so vsi vodilni komisarji in politiki današnje Rusije brez vseh sporov izvoljeni v glavni izvrševalni odbor in sicer Rikov, Trocki, Stalin, Buharin, Čičerin, Krasin, Zinovjev, Litvinov, Kamenjev, Lunačarski, Preobraženski (o njem so tudi trdili, da je zaprt kot zarotnik) in Jonson, dosedanjí zastopnik sovjetske Rusije v Rimu. Predsednik bo najbrž Rikov, glavni odbor bodo pa tvorili Trocki, Čičerin, Krasin in Zinovjev.

Wilson na smrtni postelji. Danes je bivši predsednik Zedinjenih držav Wilson najbrž že mrtev. Vesti od včeraj in predvčeraj iz Amerike so poročale, da je njegovo stanje brezupno in da je padel že v agonijo.

Politični nemiri na Japonskem. Med japonskim narodom že dolgo tli iskra upora proti sedanjim socialnim razmeram, ki omogočajo mali peščici kapitalistov in plemenitavev oligarhijsko nadvlado nad celim narodom. Japonski proletarijat se je začel kmalu po ruski revoluciji živahno gibati in velikanski potres je nezazdovoljno razpoloženje med ljudstvom proti sedanjemu sistemu vladanja samo še dvignil. Proti vladi je narasla zelo močna opozicija celo v parlamentu in ministrski predsednik je iz strahu, da ga opozicija ne bi vrgla, parlament razpustil še predno se je sestal ter namerava razpisati nove volitve. Veliko senzacijo je izzval atentat na vlak v bližini Tokija, v katerem se je nahajalo 25 državnih poslancev. Atentatorji so zabarikadirali železniško progo z drevjem in kamenjem. Vlak je skočil iz tira, dočim od potnikov ni bil nihče poškodovan.

Dnevne novice.

Konferenca škofov v Zagrebu. V torek, dne 29. jan. se je pričeli v Zagrebu konferenca katoliških škofov iz cele države ter je trajala do petka. Konferenca se je udeležil minister za vere dr. Vojislav Janjič z načelnikom katoliškega oddelka v ministrstvu ver, dr. Lanovičem. Na tem posvetovanju je jugoslovanski episkopat razpravljal o 18

točkah, ki so v zvezi z vprašanji katoliške Cerkve in to med drugim o vprašanju starokatoliške Cerkve, o agrarni reformi, o materijalni pomoči Cerkvi, o katoliških bogoslovnicah, o zakonu o taksah, v kolikor se to tiče Cerkve, o povrnitvi nekaterih samostanov in cerkvenih poslopij, katere je država v Vojvodini zaplenila ter še o drugih važnih stvareh.

Pesnik Šantič umrl. Na Svečnico rano jutraj je v Sarajevu umrl pesnik Aleksa Šantič in bo danes popoldne pokopan. Rojen je bil dne 27. 5. 1868 v Mostarju kot sin premožne trgovske rodbine. Pesniška žila je pokojnega kmalu odtujila trgovskemu poslu in leta 1888 je že začel urejevati književni list »Zora.« Šantičeve pesni so rodoljubne in ljubavne. V založbi srbske književne zadruge je izšla leta 1911 njegova zbirka pod naslovom »Pjesme«, leta 1913 zbirka pesmi »Na starim ognjištima«. Za pesnikovo 50letnico je društvo književnikov v Zagrebu izdalo zopet zbirko pod naslovom »Pjesme«, ki jim je napisal uvod Vladimir Čorović. Znamenitejša dela Alekse Šantiča so še: »Pod maglom«, izšlo v Beogradu 1907, »Hasanaginica«, izšla v Beogradu 1911, »Angelija«, izšla v mostarskem »Narodu« 1912 in »Sunce«, ki še ni tiskano. Šantič je leta 1910 izdal zbirko prevodov pod naslovom »Iz nemške lirike«, leta 1919 pa prevod »Pjesme roba« češkega pesnika Svatopluka Čecha.

Nekdaj in sedaj. Kakor znano, je generalni direktor Robiček razglasil nova navodila za novo napoved pristojbinskega nametka ali dopolnilne prenosne takse, ker v jugoslovenščini morajo biti tujke, da se je prej naučimo. Navodila so bila izdana dne 5. decembra 1923. Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti jih je objavil dne 7. januarja 1924. Pisec teh vrst ga je prejel dne 14. januarja, a do 15. januarja je bil rok za napoved. Prošnja za tiskovine na davčni urad je ostala brezuspešna, ker davčni urad ne zaupa 5 dinarjev 50 para, ampak se mora svota poslati vnaprej. To vam je muka! Nekdaj so bili davčni uradi uljudnejši: poslali so na prošnjo tiskovine in položnice in nismo slišali, da bi bila kateremu davčnemu uradu padla krona raz glave. Sicer se temelji Jugoslavije vsled neprijaznosti gotovih davčnih uradov ne bodo omajali, a človeku se vsiljuje misel: Olike v uradovanju človeku res ni prirojena, ampak vsak se je mora naučiti. Ob enem se sliši, da bodo davčni uradi tudi v letu 1924 pobirali davke.

KOMANDANTU V. ŽANDARMERIJSKE BRIGADE POLKOVNIKU HUBER-DRAGIČU V ALBUM.

Opetovano smo že opozorili široko javnost na preteklost tega čudnega predstavnika orožništva v Sloveniji, imejitelja pruskega Adlerordena, uniformiranega protežeja in eksponenta »bele brade.«

Ob preobratu se je ta mož, tedaj še Oskar Huber, podal v Split, kjer si je oprijel na rodbinske zveze, prizadeval, dobiti poveljstvo dalmatinskega orožništva. Ali brihtni Dalmatinci so ga poznali, budni bratje Tartaglia (jeden je splitski župan, drugi pisatelj, tretji oficir) so pokazali, kake gore list se jim ponuja, odkod ptič, ki sedaj tako mlo prepeva. Dalmatinska pokrajinska uprava je za to njegovo sodelovanje na konsolidaciji rodne grude njegove žene odločno odklonila in je naš dični Oskar posegal šest mesecev brezdelno po splitskih kavarnah brez zaporeda. Ker ni bil navzlic vsemu »Hochdrucku« v prvi popreobratni dobi upliv njegovih radikalskih zaščitnikov v Dalmaciji dovolj velik, da bi tam kaj dosegel, jo je maja 1919 moral popihati v Skopje.

Tamkaj je na lastni koži občutil, da se kot Oskar Huber ne izhaja dobro; začel se je leviti, zatajil ime svojih pradedov. Pred dvema leti smo ga občudovali po naših kavarnah kot Drag. A. Dragiča — Prasrba seveda! Plačilo ni izostalo, postal je poveljnik orožništva v Sloveniji. Idealo mesto za delavoljnega človeka. G. Dragič si ga je jako udobnim napravil. Potreben je bil prihod podpolkovnika Tarbuka, da se notranja služba brigade v dolgem in trudopolnem delu na podlagi novih predpisov reorganizira. Poprej je namreč šla služba po avstrijskem šimelnju. Dragič ga je do Tarbukovega prihoda pustil, ker se ni spoznal v novih predpisih in je bil prelen, se z njimi seznaniti. V zahvalo je prejel Dragič orden zvezde Karadjordjeve, zaveden Hrvat Tarbuk pa penzijo po starem zakonu; prilikom redukcije mu je Dragič (če smemo verjeti ogorčeni notici »Slov. Naroda«) tik pred povišanjem v čin polkovnika izkopal hladni grob, v katerega je položila tuga v svojem možatem stremljenju razočaranega moža. Dragič se pa danes diči s pavovim perjem.

Za svoje dragoceno zdravje skrbni Dragič tudi nič kaj rad ne potuje po svojih jedincah. Iz Ljubljane se makne le, če mora kam svojjo ženo peljati, ali pa če jo v letovišču obišče. Za časa kraljevega bivanja na Bledu si previdno počrni sive lase in mustače ter zahaja na Bled, kjer se utrjuje stare ter iščejo nove zveze. Čeprav je on kot komendant brigade dolžen, v svrhu spoznanja krajevnih prilik, prebivalstva in svojih podrejenih, dober del leta prebiti na pregledovanjih od postaje do postaje, da bi mogel v slučaju potrebe presojati neodvisno od drugih po lastnem opazovanju, on to dolžnost skrajno malomarno vrši (saj ga nikdo ne kontrolira!).

Tim rajši pa pošuje s šajkačo na glavi v pisarni, opirajoč se v stvareh, katere bi moral sam poznati, na poročila drugih, najrajši na neslužbene faktorje. Posledice takega zapopadanja službene dolžnosti je marsikaterikrat kak orožnik izkusil, ki je bil vsled denunciacij zasledovan ali celo bogve kam premeščen, ne da bi vedel zakaj, ali pa v posledici iz trte izvitih vzrokov, proti katerim je bil vsak poskus obrambe brezuspešen.

Izpolnjevanje dolžnosti, katero osebno tako zanemara, pa zahteva do skrajne brezobzornosti od svojih podrejenih, posebno vodnikov; kdor tega v pričakovani meri ne vrši, zleti v penzijo. Lahko si je torej predstavljati, s kako vnemo švigajo v času redukcij vodniki po svojih

postajah. Če gre to naredniku-družinskemu očetu občutno v denar, Dragiča seveda ne boli; spominjamo se pa časov, ko so nam jako visoki predpostavljani prednjačili v izpolnjevanju te telesno in duševno jako naporne službe, časov, ko se je lahko zadnji orožnik ogledal v svojega Landes-Gendarmeriekomandanta; danes izgleda, da so se časi izpremenili.

Če so vsi podporočniki (sami bivši naredniki) nad 50 let starosti morali v pokoj zato, ker se je reklo, da človek v starosti nad 50 let ni več fizično dorastel napotom žandarmerijskega vodnika, vprašamo g. vojnega ministra, katera je starostna mera za polkovnika Dragiča, kateri predpisanih pregledovanj ne izvršuje, kakor bi moral. Ali zanj prepisi ne veljajo? Če ni fizično dorastel zahtevam svojega položaja, spada tudi on v pokoj! Delanje izjem vzbuja nevoljo in nezaupanje; znabiti ni neutemeljena govorica, da se on, zavedajoč se splošne nepriljubljenosti, sploh ne upa na postaje. Sicer pa radi verujemo, da popotna palica ne mika onega, ki je kot zaupnik in ljubljene Avstrije celo vrsto let zavzemal sinekuro poveljništva arzenalskega orožniškega oddelka, kjer je v času, ko se je srbstvo tako zatiralo, zakrival svoje pravoslavje pod ime Oskar Huberja in svoj blesteči pruski Adlerorden.

Vemo, da bo našel Dragič sto izgovorov, ki ga vežejo na Ljubljano, kakor da ne živimo v času telefona in brzovlaka. Ali česa se ne poslužuje taki gospodje, da lahko po pisarnah lenobe smrde, da z naprežanjem in sekaturu delavoljnih podrejenih zakrivajo lastno babilonsko nezmožnost, prikazujoč komandantu žandarmerije »napredek« slovenskega orožništva kot plod svojih 47letnih izkušenj, a »beli bradi« nazadovanje klerikalnega znanja kot sad svoje bojovite in neizprosne enerzije v zatiranju »temnih in protidržavnih« elementov.

Res morajo biti jako tehtni vzroki, da državni mogotci v dobi splošnih redukcij moža 47 službenih let in tako dvolične preteklosti v službi države trpe, slabi morajo biti njih izgledi, če jim je up sposobnosti tega moža edina bilka rešitve, silna in odporna pa mora biti moč naše domovine, da se razvija in procvita, čeprav žive ob njeni srčni krvi takile paraziti našega patrijotizma.

Trdovratnost, s katero ta človek sedi na svojem stolčku, dovoljuje sklep, da njegova misija v Sloveniji še ni končana; mi bomo taisti posvetili našo trajno pozornost!

Novotarija, ki pa za nas ne bo obrodila dobrega sadu. V Sloveniji smo imeli od prevrata sem orožniške oficirje in orožnike, na katere smo bili lahko ponosni, ker so bili zanesljivi, kulturni in nikdar ni bilo slišati, da bi bili nastopili z nasiljem ter surovostjo. Beograjska prva ataka na naše vrlo orožništvo se je izpeljala že lansko leto, ko je bilo precejšnje število slovenskih orožniških oficirjev kljub najboljši kvalifikaciji kar meni in tebi nič upokojenih. Tej ataki sledi sedaj druga, ki je krščena z naslovom: Nova organizacija orožništva. Vojni minister je predložil kralju v podpis uredbo o novi formaciji orožništva in kralj je te predlog že tudi podpisal. Dosedanje orožniške brigade in bataljoni se ukinejo, na njihova mesta pa pride 9 orožniških polkov in 2 samostojna bataljona za Beograd in Štip. Komande teh žandarmerijskih polkov bodo v: Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu, na Cetinju, v Nišu ter Skoplju. Komandanti teh novih polkovnih formacij bodo čisto gotovo sami najbolj pravoverni Srbi in preostanek naših dobrih orožniških oficirjev bo pri tej drugi ataki romal v pokoj. Ne bo dolgo in orožniški oficirji bodo pri nas v lepi Sloveniji Srbi in oficirjem bo sledilo srbijansko moštvo, temu pa afere orožniškega nasilja, kakor ječi pod njim Južna Srbija, Črna gora, Dalmacija, Bosna in Vojvodina.

Bodo zopet zaslužili naši osvoboditelji. Železniški promet preko Sušaka je odprt in radi tega je sedaj zelo nujna potreba, da se kar najhitreje zgradijo na Brajdici in Delti skladišča. Zemljišče ob železniški progi, ki pride v poštev glede zgradbe skladišč, je last državne železnice. Za posest tega zemljišča je nastala prava gonja. Prijavilo ter oglasilo se je vse polno trgovcev ter podjetnikov, ki bi radi kupili to zemljo in na njej postavili magacine. Pred vojno je imelo veliko naših trgovcev in industrijalcev svoja skladišča na Reki, a so se morali umakniti od tamkaj radi fašistovskega terorja. In ti reški begunci se sedaj najbolj potegujejo za nakup zgoraj omenjene posesti. In ravno s tem zemljiščem bodo začeli naši osvoboditelji v Beogradu uganjati ogabne, a dobičkanosne špekulacije. Beograjski vladarji so odvzeli zagrebški železniški direkciji, pod katero spada Sušak, vsako ingerenco na razdelitev ter prodajo tega zemljišča in odločili, da bo beograjska direkcija vodila parcelacijo in razprodajo. Ta parcelacija in razprodaja se bo zopet doigrala v proslavo in masten zaslužek centralizma. Zemljišča na Brajdici in Delti so postala torišče velikega zanimanja raznih beograjskih direktorjev, ki bodo odnesli iz cele špekulacije debele milijone.

Orožne vaje rezervistov v Južni Srbiji. Kakor je znano, je nameraval vojni minister vpoklicati v Južni Srbiji dva letnika rezervistov na orožno vajo. Rezerviste so nameravali uporabiti za graditev železniške proge Štip—Veleš, kar bi bilo jako dobro došlo podjetnikom, ki so graditev te proge prevzeli, ker bi na ta način dobili cene delavce. Radikalski poslanci iz Južne Srbije so se proti takemu izrabljanju rezervistov odločno uprli ter so dosegli, da je vojni minister preklical naredbo, s katero je pozval na orožne vaje južnosrbske rezerviste.

Tovarna za špirit v Račjem pri Mariboru v konkurzu. Tovarna za špirit v Račjem je bila v pred-ter medvojni dobi last Čeha Bachlerja in je dobro uspevala. Po prevratu je prevzela tovarno posebna družba, v kateri je imela Jadranska banka večino delnic v rokah. Račka tovarna je prišla minuli petek v konkurz in gre pri celom podjetju za nekrito izgubo 16 milijonov kron.

Novice iz Banata. Radi snega in leda je na mnogih progah v Banatu promet do danes obustavljen. Nikdo se ne zveni, da bi odstranil led ter sneg in radi te malomarnosti so proge na večjih krajih raztrgane ter pokvarjene. V bližini Pančeva je veter nanosil na progo toliko peska, da vlaki ne morejo yoziti, a nikdo ne gane niti z mazincem, da bi odstranil ta pesek. — V Vršču so odkrili te dni ubijalca znanega bogatega seljaka Ace Pavloviča, o katerega skrivnostnem uboju smo poročali že lansko leto. Ubijalec omenjenega je njegov sosed Rade Nedič. Aretacija Nediča je vzbudila veliko začudenje, ker je Nedič bogat, miroljuben ter obče spoštovan kmet.

Zakladi živega srebra v naši državi. O zakladih živega srebra v naši državi piše v zagrebškem »Morgen« bivši rudniški ravnatelj te-le zanimivosti: Naše ministristvo za šume in rude se je sedaj vendar le odločilo, da bo zopet začelo pridobivati živo srebro na Avali pri Beogradu. Od prevrata sem do danes smo namreč mi naročevali živo srebro v inozemstvu, dasi smo kljub izgubi Idrije več nego dovolj bogati na živem srebru. Poleg Avale so še znatne množine živega srebra na Pohorju in to v bližini našega Frama, največje množine živega srebra pa se nahajajo v vasi Špič v južni Dalmaciji. Vas Špič leži kake 3—5 km od znanega kraja Sutomore. Leto 1900 so zidali državno cesto iz Sutomore proti Lastvi in pri tej priliki so odkrili živo srebro. Že leta 1901 so začeli na ravno kar omenjenem kraju pridobivati živo srebro in rudokopno podjetje v Špiču se je izborno obneslo. Svetovna vojska je ustavila tudi ta rudokop in še do danes spi. Ravno špičko in pohorsko živo srebro bi nosilo državi velik dobiček, ako bi se ministristvo za šume in rude resno zavzelo za ta dva rudnika.

Izgubil se je 12 let star deček. Oblečen je v sivo supnjico, kratke hlače in na glavi ima belo čepico. Kdor bi kaj znal o izgubljenem, naj to sporoči proti odškodnini na naslo otrokovega očeta: Ivan Cuzak, Kamnik.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Odbor Prosvetne zveze v Mariboru je naprosil uredništvo »Straže« in »Slovenskega Gospodarja«, da bo objavljalo pod posebno rubriko »Prosvetna zveza v Mariboru« vse važnejše odborove sklepe in objave. Opozorjamo na to vsa prosvetna in izobraževalna društva, da bodo redno in vestno zasledovala te objave in se po njih tudi ravnala.

Pristopne izjave. Obenem s 1. okrožnico Prosvetne zveze so bile dopolnane vsem društvom posebne pristopne izjave, ki naj jih društva pravilno izpolnijo takoj vrnejo. Odslej bodo včlanjena v Prosvetni zvezi samo ona društva, ki prijavijo svoj pristop po pristopni izjavi. Vsa druga društva se bodo smatrala za odpadla in nedelavna in naj ne računajo na podporo in ugodnosti Prosv. zveze. Prosimo torej reda in točnosti.

Nova društvena pravila so dotiskana in so vsem včlanjenim društvom na razpolago proti lastnim nabavnim stroškom. Prošnjo za spremembo pravil je vlagati na pristojna okrajna glavarstva. Priložiti je treba pet izvodov novih pravil, stara društvena pravila in po odboru overovljen izpisek občnega zbora, ki je sklenil spremembo pravil. Prošnjo je kolkovati s 5 D, za odgovor priložiti kolek 20 dinarjev, vsako prilogo pa kolkovati z 2 D. Skupno je torej treba za 39 D kolkov. Sprememba pravil se vsem društvom vsled enotnosti organizacije zelo priporoča, a iztecno se k temu ne sili nobeno društvo.

»Vestnik Prosvetne zveze« v Ljubljani je obvezen tudi za vsa v Prosvetni zvezi v Mariboru včlanjena društva (vsaj 1 izvod). Naroča se naravnost pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva ulica 7 in se tudi tja plača (15 dinarjev letno).

Tajništvo Prosvetne zveze.

Iz Maribora.

Shod krščansko-socialnih železničarjev. Za Svečnico dne 2. februarja je SLS skupno z našimi železničarskimi organizacijami sklicala v Gambrinovo dvorano zborovanje naših železničarjev. Dasiravno se je na shod vabilo samo z dvema noticama v »Straži«, vendar je došlo toliko zborovalcev, da je bila Gambrinova dvorana napolnjena. Med udeleženci smo opazili tudi naše državne nastavljenice in tovarniško delavstvo. Shod je otvoril in vodil predsednik Prometne zveze tov. Franjo Lajh. Kot prvi govornik je nastopil tov. Cerič-Cerovič, predsednik centralne Prometne zveze iz Ljubljane. Iz svoje lastne izkušnje je govornik kot železničar z živo besedo opisoval položaj železničarjev. Dokazoval je prepričevalno, da so brezvestni voditelji iz vrst socialne demokracije (Kristani), komunistov in radikalov (Nachtigall in drugi) zapeljali železničarje na kriva pota. Pomagali so samim sebi, a uboge delavske sloje so pustili v nesreči. Zategadelj vsi proč od takih organizacij in strank in strmino se v močno skupno organizacijo, v Prometno zvezo! Za Ceričem je govoril poslanec Žebot. Uvodoma se je iskreno zahvalil vrlim železničarjem a to, da so pri volitvah dne 18. marca stali po večini v taboru SLS. Opisal je razne zanimivosti iz sedanjega političnega položaja, ki ima velik pomen tudi za delavske sloje. Dokler se ne zruši sedanji Pašič-Jankovič-Markovičev koruptni sistem in pride na krmilo vlada poštenega sporazuma, nimajo ne državni nastavljenici, ne železničarji, pa tudi ne pridobitni sloji pričakovati boljših dni. Da se Pašičev krivični in nasilni sistem že pričenej rušiti, je jasno. Samo vstrajati bo še treba in mi Slovenci še posebej ne smemo odnehati od zahteve po avtonomiji. To je za nas edina rešitev. Sicer propademo vsi. Govornik je razkril korupcionistično afero iz zadnjih volitev na Slovenskem. Podporo, ki je volilna vlada tik pred volitvami dovolila viničarjem in invalidom, so dvignili znani agitatorji

radikalne stranke. Viničarji, invalidi in penzionisti niso dobili od tega nič. Cela svota znaša 300.000 dinarjev. Govornik je podrobno citiral odgovor ministra za socialno politiko g. dr. Peleša. Med zborovalci je nastalo veliko ogorčenje. Slišali so se klici: Poznamo tiste lumpel! Fej Nachtigall! Fej Verlič! Poslanec je nato javil železničarjem podrobnosti o novem pravilniku za tehnično službo ter dokazal, da se poslanci Jugoslov. kluba pod vodstvom dr. Korošca (klici: Živijo dr. Korošec!), dasiravno so v opoziciji, vedno potegujejo za pravice železničarjev in delavstva sploh. Dokaz temu borba naših poslancev za uboge rudarje v Trbovljah in Zagorju. Socialistični poslanec Divac še dotične interpelacije podpisati ni hotel in na dan, ko je bila o tem razprava v zbornici, ni hotel govoriti za rudarje. Govornik pozove zborovalce, naj ostanejo tudi v bodoče zvesti zastavi SLS. Ako se godi železničarjem in drugim kaka krivica, javite to poslancem, da se potegnejo za vas. Nato sta še govorila železničarja Medvešek in Gajšek. Poslednji se je iskreno zahvalil poslancu Žebotu in njegovim tovarišem za vse, kar storijo za železničarje. Zaklical je: Vi ostanite še nadalje zvesti nam trinom, a mi homo ostali zvesti vam in SLS! Predlaga zaupnico Jugoslov. klubu, ki je bila z odobravanjem brez ugovora sprejeta. Predsednik je nato zaključil lepo uspelo zborovanje. Po shodu se je vršila še konferenca železničarjev-zaupnikov s poslancem in našimi organizatorji.

Veselica železničarjev dne 2. februarja v mariborskem Narodnem domu je sijajno uspeła. Udeležba je bila tako velika, da še vsi gostje prostora niso dobili. Mladi pevski zbor naših železničarjev iz Melja »Krilato kolo« je prijetno presenečil udeležence. Cela zabava je bila prav iskrena. Za sklad ubogih železničarskih sirot bo dosežena iz čistega dobička lepa svota.

Vinogradniki iz cele Slovenije so zborovali dne 3. t. m. v Mariboru. Vršile so se seje odbora vinarskega odseka ter Pokrajinske zveze vinogradnikov. Občni zbor vinarskega odseka ni odobril razpusta vinarskega odseka. Napravili so še važni sklepi glede izvoza vina. Vladi se pošlje posebna spomenica.

Ljudski oder. Danes zvečer ob 7. uri sestanek celokupnega članstva.

»Užitkarji.« V nedeljo popoldne ponovi Ljudski oder Remčevo dramo v treh dejanjih »Užitkarji«. Predstava se začne ob pol 5. uri.

Dramatična šola. V ponedeljek, dne 4. t. m., se prične redna Dramatična šola Ljudskega odra v Lekarniški ulici ob 8. uri zvečer. Vsi, ki so se javili ter oni, katere je artistično vodstvo določilo, se morajo ob določenem času šole udeležiti.

Odsek amaterfotografov SPD (OASPD) v Mariboru bo tudi letos priredil celo vrsto lepih izletov v bližnjo in širšo okolico. Kot prvega ima na sporedu izlet na Urško, ki se vrši dne 16. t. m. Odpeljemo se ob 19.58 do Guštanja ter krenemo na vrh. Sestop v Slovenjgradec. Oprema zimska: krplici, derezi, svetilka, kuhalo, cepin, jestvine. V namen pogovora se vrši petek, dne 8. t. m. ob 20. uri v gostilni Holzknacht, Vetrinjska ulica, tozadeven sestanek ter s ovsji turisti, ki se hočejo priključiti izletu, uljudno vabljeni. — Izleti bodo odslej javljeni v izložbah trgovin I. Baloh, Grajski trg, in Franjo Majer, Glavni trg. — Rotter.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja! Okrajno sodišče v Mariboru je pozivno na odločitev narodne skupščine na njenem 38. rednem sestanku dne 25. 7. 1923, na katerem se je rešilo, da se narodni poslanec Vladimir Pušenjak radi spodaj navedenih kaznivih dejanj izroči sodišču, razpravljalo danes v navzočnosti opr. drž. pravd. Trojnerja ter zagovornika dr. Novaka noe dr. Leskovar o obtožbi, katero je dvignil javni obt. zoper Vladimirju Pušenjak, rojen 31. 3. 1882 v Kapeli pri Radgoni, pristojen v Maribor, r. k., oženjenega, narodnega poslanca v Mariboru, Gregorčičeva ulica 10, radi prestopkov po čl. 3 točka 1 zak. z dne 15. 10. 1868 drž. zak. št. 142 ter po § 21 tisk. zak. z dne 17. 12. 1862 št. 6 drž. zak. iz l. 1863 ter je po predlogu jav. obt. na kaznovanje in po predlogu na objavo sodbe v smislu § 39 tisk. zak. razsodilo tako: Obd. Vladimir Pušenjak je kriv, da je kot odgovorni urednik v Mariboru izhajajoče periodične tiskovine »Straža«: A) zanemarjal dolžno pazljivost, pri kateri bi izostala kaznjiva vsebina sprejetih člankov in sicer: 1. V št. 38 z dne 6. 4. 1923 pod naslovom »Upravičena pritožba«, v katerem se opetovano zasmehuje na učitelja Radoslava Knafliča iz Radvanja, češ, da je »posebnost« in da je »njegovo šolnikovanje čisto nekaj posebnega«, torej v katerem se žali javnega uslužbenca v pogledu službenega posla v obč. (104 srb. k. z.). 2. V št. 53 z dne 11. 5. 1923 pod naslovom »Lumparija na okrožnem agrarnem uradu«, v katerem se podtika temu uradu partizanstvo in korupcijo ter dolži njegovega uradnika inž. Vedernjaka pristranosti pri delitvi zemlje in goljufivega polaganja visokih komisijskih računov, s čemur se žali in obrekuje oblastvo ter drž. uradnika v pogledu službenega posla v obč. (§ 104 srb. k. z.). 3. V št. 55 z dne 16. 5. 1923 pod naslovom »G. dr. Stefančič«, v katerem dolži vodjo okrožnega agrarnega urada v Mariboru dr. Stefančiča protipostavnega postopanja v tem uradu ter s tem obrekuje drž. uradnika v pogledu njegovega službenega posla (§ 104 srb. k. z.). 4. V št. 59 z dne 23. 5. 1923 pod naslovom »Razmere v okrožnem agrarnem uradu v Mariboru«, kjer se dolži vodjo tega urada dr. Stefančiča nekorektnosti, češ, da je na lastno roko nastavil kot privatnega »stručnjaka« suspendiranega inž. I. Vederanjaka in v katerem se slednjemu kot državnemu uradniku podtika pristranost, češ, da je uganjal »take partizanske lumparije, ki jim nima para v najbolj koruptni državi«, s čemur žali in obrekuje državnega uradnika v pogledu njihovega službenega posla (§ 104 srb. k. z.). B) Da se je dne 17. 4. 1923 brez razloga branil priobčiti v smislu

§ 19 tisk. zak. predloženi popravek, nanašajoč se na članek »Upravičena pritožba« v št. 38 z dne 6. 4. 1923, v zakonito predpisanem času in načinu. S tem je zakrivil ad A) prestopok po čl. III točka 1 zak. z dne 15. 10. 1868 št. 142 drž. zak. Ad B) prestopok po § 21 tisk. zak. z dne 17. 12. 1862 drž. zak. št. 8 iz leta 1863, in se obsoja po točki 5 čl. III, zgoraj ad A) navedenega zakona z ozirom na § 267 k. z. na 1500 (entisočpetsto) Din. denarne kazni, v slučaju neiztrljivosti na 30 dni zapora. Po § 389 kpr. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Po t. post. t. br. 193 ima obd. plačati 50 Din. takse. V smislu § 39 tisk. zak. z dne 17. 12. 1862 št. 6 drž. zak. iz leta 1863 se v osmih dneh po dostavitvi razglasi ta razsodba brez razlogov v »Straži« na tretji strani z istimi črkami, kakor je bil stavljen članek »Upravičena tožba« na obd. stroške.

Dr. Vinko Sarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Blücher in diplomati.

V St. Cloud pri Parizu so napravili pojedino; povabljeni so bili tja vsi v Parizu nahajajoči se višji generali in zastopniki vseh zedinjenih držav; tako knez Metternich, knez Hardenberg, grof Nesselrode itd. Ko so bile odpravljene že vse mogoče napitnice, se je dvignil tudi pruski general Blücher in je imel sledečo napitnico: »Dvignem svoj kozarec s srčno željo, naj nam diplomati ne pokvarijo še enkrat vsega tega, kar so izvojevale armade s svojo krvjo.«

Doktorji in čevljarji.

Pri Mery je bil general Blücher ranjen; krogla je šla skozi jahalne hlače in skozi močni škorenj na desni nogi; ranila je generala le lahko. Ko so mu čestitali, da je rana le lahka, je rekel: »Slabo je slabo; kajti več imamo v armadi zdravnikov kakor čevljarjev.«

Friderik in Zimmermann.

Pruskega kralja Friderika II. je v zadnji njegovi bolezni zdravil hannoverski zdravnik Zimmermann. »Ali ste že veliko ljudi spravili na oni svet?« ga je vprašal kralj. »Ne toliko kot Vi, in še slaven nisem postal, kakor ste postali Vi.« — Friderik II. je vladal 1740—1786.

Prošnja.

Neki bavarski kmet je poslal volivnemu knezu Maksu Jožefu III. tole prošnjo: »Prosim Vašo Prosvitljenost, da govori tudi enkrat s kakšnim kmetom. Imam važne stvari. Danes popoldne bom čakal na stopnicah pri Vas, Ne maram iti gor k visoki gospodi. Zato prosim, bodite tako dobri in pridite dol.«

Mariborpuh.

veliki angleški vojskovodja, je po bitki pri Höchstädtu (1704) med ranjenimi ujetniki spoznal nekega vojaka, na katerega je bil postal pozoren že med bitko. Rekel mu je: »Če bi imel Tvoj gospod — francoski kralj Ludovik XIV. — veliko takih vojakov, kakor si ti, bi bil nepremagljiv.« — »O, takih vojakov ima dosti, samo takih generalov nima, kakor ste Vi!« je bil laskavi odgovor.

Očetova modrost.

Na Jutrovenj je živel bogat mož, imel je enega samega sina. Na smrtni postelji ga je poklical k sebi in mu je rekel: »Poglej v stransko sobo, sin moj! Tam boš videl vse zaklade, ki sem si jih pridobil tekom svojega trudapolnega življenja. Če boš priden in zmeren, ne bodo zadostovali samo tebi, zapustil jih boš lahko tudi potomcem. Neprestano se bodo se bodo množili. Če jih boš pa zapravljaj in se ti bo slabo godilo, tedaj vedi, da sem v sobi zabil žrebelj v zid. Rajši se obesi nanj, kakor pa da bi hodil okoli in prosjačil.«

Oče je umrl. Sin se ni brigal za njegove besede in v par letih je bil berač. Ko ni ničesar več imel, se je spomnil na očetove besede in je dejal: »Da, prav je imel. Če bi danes imel tisti denar, ki sem ga imel ob njegovi smrti, resnično, ne zapravljaj bi, temveč se ravnal po njegovem nasvetu. A kar je, je. Če pa že nisem izpolnil prve očetove želje, bom pa vsaj drugo, obesil se bom na označeni žebelj in prihranil očetu v grobu sramoto, da sem berač.«

Vzel je vrv in jo pritrdil na žrebelj, ta se je pa zmaljal in je padel ven. V steni je pa nastala razpoka in čisto zlato se je vsulo iz nje.

Tam notri je bil shranil oče polovico svojega premoženja. Pravilno je bil računal; šele sedaj je znal sin vrednost denarja prav ceniti.

(Dalje prihodnjič).

Boljša sobarica se išče k štirim ljudem. Plača 250 din. Marijana Bošnjakovič, soproga kotarskega predstojnika, Donji Miholjac, Slavonija. 97 2-1

Učence iz dobrih hiš sprejme v uk za kolesarsko, kovaško, lakirarsko obrt Pergler, tovarna vozov, Maribor, Mlinska ulica 44. 75 3-1

Prodaja hiše s sadnim vrtom, njiva, goša, skupno 3 joha. Hiša je v dobrem stanu z štirimi sobami in klet. Natančno se poizve pri lastniku Jakobu Miložič, Sv. Miklavž št. 27, pošta Hoče pri Mariboru. Cena 75.000 dinarjev. 94 2-1

Prodaja dvonadstropne hiše z vrtom sredi mesta s takojšnjim stanovanjem. Cena 225.000 dinarjev. Z. Gomzi, Ptuj, Prešernova ulica 14. 92 2-1

Na prodaj: moderno zidana vila pri parku s stolpičem in lepim vrtom ter vsem komfortom za 300.000 din. — Trgovska hiša na prometni točki v Mariboru s trgovskimi lokali. — Gozdna posestva z iglastim drevjem in lastno parno žago. — Trgovske in stanovanjske hiše v Mariboru, Celju in Ljubljani ter vile in večja posestva prodaja: Konc. prometna pisarna I. Stuhec, Maribor, Lekarniška ulica 4.

250.000 dinarjev odda tudi v manjših zneskih proti dobri varnosti in primerni obrestni meri: Konc. prometna pisarna I. Stuhec, Maribor, Lekarniška ulica 4.

Mala usnjarna (Lederei), pol ure od Maribora, devet oralov zemljišča, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, spredaj enonadstropna, klet, usnjarna z bazeni, cemetnimi kadmi, vse v dobrem stanju, gospodarsko poslopje s hlevom in prešo, svinjak, se prodaja ali da tudi v najem. Se lahko takoj vseli in začne obratovati. Vprašati pri lastniku: Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 74 6-1

Velika izbira sukna za žene in neveste, tiskovine, platna vseh vrst itd. se dobi po znižanih cenah pri J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. 49 10-1

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnic, r. z. z. n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

POZOR!

Došle so zopet najnovejše oblike

:: damskih slamnikov ::

za poletno sezono. Izdelujem nove «Tagale» in «Piko» ter prevzamem v popravilo vse vrste slamnikov damskih in moških. Cene zmerne, postrežba točna in solidna.

IVAN KVAS, MARIBOR,

MELJSKA CESTA 74.

71 2-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

:: Hiša ::

se prodaja z vrtom, poljem, svinjskimi hlevi itd., vse v dobrem stanu, v Studencih pri Mariboru. Stanovanje takoj na razpolago. Cena 120.000 D. Polovica se lahko plača v dveh obrokih, polovica se pa samo zemljišnji zavaruje. Pojasnila daje A. Močnik, Maribor, Smetanova ulica 46. 81 3-1

CUNJE

krojaške, suknjene in plavne odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino in druge odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaškimi odpadki in vlitino.

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj:

seme, sadno drevje, dalije, vrtnice, gladiole, i. t. d. i. t. d.

Velevrtnarsko podjetje

„VRT“

Džamonja in drugovi,

Maribor.

Zahtevaj cenike!

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Pouk za posamezne

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in dopisju. Začetek dnevno. Traja: 3 do 6 mesecev. — Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 16 5-1

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:

Kvišku srca, 35, 36, 47 D.

Rajski glasovi, 58, 62 D.

Prijatelj otroški, 7,50, 8,50 D.

b) Za odrasle:

Bogomila, 22, 25 D.

Pobožni kristjan, 15 D.

Češčena Marija, 47, 52 D.

Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.

Venec pobožnih molitev, 40 D.

Venec pobožnih pesem, 15 D.

Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.

Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.), 15 D.

Premišljevanja za celo leto I. in II. del, 32 D.

Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri, 3 D.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.

Vir življenja, 29, 41 D.

Bog med nami, 20 D.

Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.

Nebeška hrana I. in II. del, 29 in 41 D.

Priprava na smrt, 29 D.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA

ŠKRILJA IN

ELEKTARNA,

DRUŽBA

Z.O.Z.

LAŠKO

Slovenija

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsake vloge na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.